

Тошкент ирригация ва кишлок хужалигини
механизациялаш инженерлари институти

«ХАЁТ ФАОЛИЯТИ ХАВФСИЗЛИГИ»
КАФЕДРАСИ

МАВЗУ: ХАБАР БЕРИШ СИГНАЛЛАРИ ВА УЛАРГА
БИНОН АХОЛИНИНГ ХАТТИ ХАРАКАТИ

Хабар бериш - фуқоро муҳофазаси, фуқоро муҳофазаси кучлари ва аҳолига огоҳлантириш сигналларини етказиб бериш учун воситалар ва усуллар мажмуи.

Хабар беришнинг асосий вазифалари:

- ✘ 1. Бошқариш органларига ва ФМ қўшинларига фуқаро муҳофазаси тадбирларини уз вақтида етказиш.
- ✘ 2. Бошқариш органлари ва Фуқаро муҳофазаси қўшинларига, ҳамда аҳолига барча турдаги фавқулодда ҳодиса (ҳарбий, техноген, табиий ва х.к.) тугрисида уз вақтида ахборат етказиш ва уларни огоҳлантириш.

Алоқа ва хабар беришни ташкил этиши.

- ✘ Фуқаро муҳофазаси ҳавф - хатар ҳақида ёки унинг юз бериши мумкинлиги тўғрисида ўз вақтида хабар ва маълумот беришдан бошланади.
- ✘ Аҳолига хабар бериш - бу юзага келиши мумкин бўлган, zilзила, сув босиши, ёки бошқа табиий офатлар ҳақида огоҳлантириш бўлиб, ўтган авария, катастрофалар ҳақида хабар беришдир.
- ✘ Хабар бериш аҳолига тушунарли аввалдан белгиланган шартли сигналлардан (сирена овози, корхона ва муассасалардан бериладиган сигналлар) бошланади. Мақсад аҳолини эътиборини инсонлар ҳаёти ва саломатлигига хавф солувчи қандайдир вазият содир бўлиши мумкинлигига қаратиш ва бундай вазиятларда ҳаракат тартибини

Хабар бериш тизими – фукаро мудофаси бошкаруви тизимининг бир кисми, яъни кучларнинг ташкилий-техникавий бирлашмаси ва хабар беришнинг махсус техник воситалари, телекоммуникация тармоклари, жамоат аълока тармоклари каналлари ва идоравий коммуникация тармоклари.

ФМ хабар бериш тизими турлари:

- ✗ 1. Объект (Локал).
- ✗ 2. Махаллий;
- ✗ 3. Республика;
- ✗ 4. Трансчегаравий.

Сигнал группаси:

1. ФМ ФВ БО кучларига, ФМ кушинларини ва ФВВ харбий кушинларига жанговар шайлик холати учун бериладиган бошкариш сигнали.

- ✗ А). Мудофа Вазирлиги каналлари оркали;
- ✗ Б). Фавкулудда вазиятлар Вазирлиги каналлари оркали.

2. Фукаро мухофазаси, унин кисмларини шахардан ташкари жойларга утказиш, умумий ёки кисман кучиш (эвакуация) учун бошкариш сигналлари;

- факат ФВВ каналлари оркали

3. Уруш холати булиши мумкинлиги ёки булганлиги тугрисида ахолини огохлантириш сигнали.

ФВ хавфи ёки содир булганда БО, ФМ кучлари ва аҳолига хабар бериш СИГНАЛЛАР

ФМ хабар бериш тизими оркали

✕ Э Харбий ҳолат учун ФВ

Табий-техноген ҳолат учун ФВ

лектросиреналар,
Ишлаб чиқариш
гудоклари

СИГНАЛ
«ДИККАТ ХАММАГА!»

Суз оркали хабар

ФМ БО учун - «Хаво хавфи»:
- ракета хавфи (хаво кучлари учун)
- авиация хавфи (ПВО)
Аҳоли учун - «Хаво тревогаси»

"Радиацион хавф"

«Кимёвий хавф»

Бактериологик хавф"

«ФВ содир булиш хавфи»

«ФВ содир булиши»

«Авария хавфи (авария Рад. Иншоот)

«Авария хавфи (авария кимё. иншоот)

«Эпидемия хавфи (эпидемия)»

«Сув босиш хавфи»

«Кучли шамол»

«Махсус хавфлар ФВ»
(зилзила, сел, купорилиш, кучки ва х.к..)

ФВ буйича хабар бериш

Ахолини куткариш
тадбирлари

Бошқарув органларига
маълумот бериш

Сигнал «Диккат хаммага!»

- объект и махаллий РТС;
- телевидение;
- Бошка восита ва усуллар

- Аълока воситалари;
- Ёзма билдирги, маъруза
ва хабар бериш

Фавкуллда вазият хакида маълумот

Жорий

Фуқораларнинг узини узи бошқариш органлари, ФВ бошқармаси ва аҳолини фавкуллда вазиятлардан химоя қилиш соҳасидаги ташкилотлар фаолияти доимий таёр туришини таъминлаш мулжалланган. Жорий маълумотномада тегишли ҳудудлар ва потенциал хавфли объектларнинг радиацион, кимёвий, тиббий-биологик, портлаш, ёнгин ва иктисодий хавфсизлик тугрисида, ва фавкуллда вазиятнинг олдини олиш ёки уни бартараф қилиш учун барча куч ва техниканинг таёргарлиги борасида ташкилий ишлар

Оператив

Фавкуллда вазият хавфиёки юзага келиши хавфи хакида аҳолини хабардор қилиш, натижаларини баҳолаш ва уни бартараф этиш чораларини қуриш учун мулжалланган.

Оператив ахборот фавкуллда вазиятнинг тахдиди ва асосий параметрларнинг ҳолати, аҳоли ва ҳудудларни химоя қилиш буйича устивор чора-тадбирлар, кутқарув ишларини утказиш ва бошқа долзарб вазифалар, уни тугатишга жалб қилинадиган кучлар ва воситалар.

Фавқулодда вазият юз берган жойда аҳолига хабар бериш тартиби.

- ✘ Радиоэшиттириш ва телевидения (жўр овоз бўладиган радиоузатгичларни ҳам қўшиб) республика аҳолисига хабар бериш ва оммавий ахборотни етказишнинг асосий воситалари ҳисобланади.
- ✘ ФМ хабар бериш сигналлари орқали, заҳарланиш ва ҳалокатли сув босиш хавфи ҳақидаги огоҳлантириш, шунингдек юзага келган ҳатти-ҳаракат тартиби ҳақидаги ахборотни республика (маҳаллий) эшиттиришларида овозли хабар тарзида аҳолига етказилади.
- ✘ ФМ хабар бериш сигналлари ва тегишли ахборот бутун ҳудудга ҳам, шунингдек ҳудудларни танлаб олиб (вилоят, туманини) ҳам берилиши мумкин.
- ✘ Масалан кимёвий хавfli объектда авария содир бўлганда қуйидагича хабар берилади: “Диққат барчага!!! Фавқулодда вазиятлар вазирлиги (шаҳар бошқармасидан, бўлимидан) гапирамиз... (манзилда) Кимё комбинатида кучли таъсирчан заҳарли модда - хлор тарқаб, авария содир бўлди. Заҳарланган ҳаво булути йўналишида тарқала бормоқда.

- ✘ Қуйидаги шаҳар кварталлари ва вилоят аҳоли пунктлари кимёвий заҳарланиш зонасида қоладилар. Заҳарланиш зонасига тушиб қолган фуқаролар уйларида, муассаса, корхона, ўқув юртларидан дарҳол чиқсинлар шамол йўналишига перпендикуляр, энг қисқа йўл билан хавфсиз жойларга ўтсинлар. Ташқарига чиқишдан олдин ҳўлланган ёки 2% ли ичимлик сода эритмаси шимдирилган пахтали дока боғич нафас олиш учун оғиз буринларига тақиб олинглар.
- ✘ Кимёвий заҳарланиш ёки ҳалокатли сув босиши хавфи ҳақида КТЭЗМ бор объектларнинг диспетчерлари (смена муҳандислари) тўғридан тўғри уланган симлар (радиостанциялар) ёрдамида вилоятларнинг тезкор навбатчиларига хабар беради.
- ✘ Шундай қилиб, ФВ хавфи борлиги ёки юзага келиши ва аҳолини хатти-ҳаракатлари ҳақидаги ахборотни тўғри, тўлиқ ва ўз вақтида етказиш хабар бериш тизимининг энг муҳим вазифаларидан бири бўлиб, унга оммовий ахборот воситалари бошқарув пунктларини, нозимлик хизматларини мос аппаратлар, хабар бериш маътинлари ёзилган аудио ва видео тасмалари билан аввалдан таъминлаб бериш орқали эришилади.

«ХАВО ТРЕВОГАСИ» БЕРИЛГАНДА АХОЛИНИНГ ХАТТИ ХАРАКАТИ

«Хаво тревогаси» берилганда (узуксиз сирена) – аҳолининг хатти ҳаракати куйидагилардан иборат:

- ✘ 1. Ханадондаги барча деразаларни қорамато билан ёпиш;
- ✘ 2. Газ, электр ва сув манбаларини ёпиш;
- ✘ 3. Қеракли ҳужжатларни олиш;
- ✘ 4. Шахсий химоя воситасини шай ҳолга келтириш;
- ✘ 5. Аптечкани олиш;
- ✘ 6. Узи билан қушимча эҳтиёт шарт нарсаларни (сув, озик-овқат, иссик кийим – бош ва х.к.);
- ✘ 7. Хонани герметиклигини текшириб чиқиш;
- ✘ 8. Қушнилари оғохлантириш;
- ✘ 9. Лозим бўлса қасаллар ва узи юра олмайдиган инсонларга ёрдам бериш»;
- ✘ 10. Зудлик билан белгиланган панагоҳларга бориш;
- ✘ 11. Панагоҳга боришнинг иложи бўлмаса, енг яқин пана жойга бориш ёки уни танлаш;
- ✘ 12. Зудлик билан шахсий химоя воситасини кийиш;
- ✘ 13. Доимий равишда берилаётган хабарларни эштиб бориш;
- ✘ 14. ФВ комиссияси буйруқларини сузсиз бажариш.

- ✘ Уяли алоқа телефонидан хизматларни чақириш тартиби
- ✘ MTS компанияси абонентлари учун *01
- ✘ BEELINE компанияси абонентлари учун #01
- ✘ PERFECTUM компанияси абонентлари учун 01
- ✘ UCELL компанияси абонентлари учун 010

1. Ўзбекистон Республикаси "Аҳолини ва ҳудудларни табиий ҳамда техноген хусусиятли фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонуни. 20 август 1999 й.

2. Ўзбекистон Республикаси "Фуқаро муҳофазаси тўғрисида" ги Қонуни. 26.95.2000 й.

3. Ўзбекистон Республикаси Бош вазири - Фуқаро муҳофазаси бошлиғининг 2008 йил 26 декабрдаги «Вазирликлар ва идоралараро кундаликда ҳамкорлик қилиш ва фавқулодда вазиятлар масалалари бўйича ахборот алмашинуви Йўриқномасини тасдиқлаш ва амалда қўллаш тўғрисида»ги 3-сонли буйруғи.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятларда уларни олдини олиш ва ҳаракат қилиш давлат тизими тўғрисида» 2011 йил 24 августдаги 242-Қарори.